

Мітинг

Іван Керницький

Комедія з советського побуту в одній дії

Дійові особи:

Колтун — голова сільради.

Поперечний — агітатор.

Товариш Пейсатий — секретар райпарткому.

Товариш Свиненко — начальник райземвідділу.

Іван Пиріг — 1-й делегат.

Параня Цебричок — 2-й делегат.

Сенько Байстриук — комсомолец, 3-й делегат.

Селяни, молодь.

Дія відбувається в галицькому селі під час більшовицької окупації.

Режисерські завваги: *де сцена невелика і не може помістити більшої кількості осіб, частину акторів (другорядні ролі) можна розмістити теж і між глядачами.*

Сільська школа. В лівому куті залі стоїть поміст, на якому стіл і крісла, місце для "президії". Вздовж залі поставлені лавки — місце для учасників мітингу. Двері, одні праворуч — ведуть у сіни, другі ліворуч — до шкільної канцелярії. На стінах — портрети Леніна, Сталіна, Молотова та інших "більшовицьких богів", червоні прапори, лозунги, плякати. Вечоріє. На столі президії світиться лампа. Знадвору чути, як грає трубка, скликаючи людей на мітинг.

ЯВА 1

До класи входить перша група селян.

1-й селянин. А щоб тобі в ухах грало, гаспиде проклятий! Розносила їх дідьча мама з мітингами, і ради нема. Не встиг чоловік з поля прийти, крижі випростати, ложку страви хлєпнути, а тут уже лети стрімголов, як би де, борони Боже, горіло.

Селянка. І то так день у день, ні свята, ні неділеньки Божої в них нема. Гей, татунцю небесний, а то-с для нас кару винайшов, а то-с нас покарав! Визволили нас, роззули, обдерли, а тепер ще тими мітиками дихати не дають.

1-й парубок. Не журіться, тіточко, запишетесь до колгоспу, от тоді вам буде щасливая жизнь! (Деклямує):

У колгоспі — добре жить,
Десять робить, сто лежить,

А як сонце припече,
То й тих десять утече!..

Селянка. Тьфу!.. А щоб ти подавився своїми словами, шибенику один ходиш! Та я щоб без соли їла, щоб раз у тиждень скірку хліба вкусила, то до колгоспу не піду!

Голоси: Тссс!.. Тихо...

ЯВА 2

Вбігає агітатор Поперечний, низенький худенький чоловічок, увесь захеканий, спітнілий.

Агітатор. Люди! Люди! Товариші! Швидше, швидше, ради Бога! Вони вже тут. Вже приїхали!

Голос. Хто такий? Кого там знову принесло?

Агітатор. Ой, Господи! Та тоті — з району... "Товариші!"... А з ними — делегати-колгоспники, що їздили до Росії. Товарищі, товарищі! Пожалуста! Поспішіться немножко. Вот, садітесь, садітесь, де хто може, і щоб кожному було харашо. *(Сходиться щораз більше людей).*

1-й селянин. Гей, гей, милий Боже! Побули рік большевики, і вже чоловікові язик перекрутило: сам не знає, по якому бесідує... А що станеться, як вони довше побудуть?

2-й селянин. Тоді нам усім голови покрутять.

Голос. А може, їх самих скоріше дідько візьме.

Голоси. Тсс!.. Тихо!.. Йдуть "гнані і голодні!"

ЯВА 3

Входять: попереду голова сільради Колтун, рослий дядько в кожусі, лисий, пуцуловатий, з хитруватою усмішкою на обличчі. Поруч із ним іде товариш Пейсатий, високий, худощавий жидок, в гімнастѳорці і в кашкетці, підперезаний ремнем. В нагрудній кишені у нього автоматичне перо, під пахвою шкіряний портфель. За ними котиться присадкуватий і товстенький малорос Свиненко, круглий, рум'яний у вишиваній косоворотці. В нагрудній кишені в нього двоє автоматичних пер, під пахвою — шкіряний портфель. Далі надходять делегати-колгоспники: дядько Іван Пиріг, у полотнянці і в кудлатій кучмі, розгубленим і ніби з переляканим видом. Параска Цебричок, колгоспна свинарка, здорова сільська дівчина, прибрана вже з-більшовицька в червону беретку на підстриженій голові та в куценький плащ советського фасону. Наостатку йде, спотикаючись, комсомолец Сенько Байстрюк, сильно напідпитку.

Пейсатий *(звертаючись до людей).* Драстуйте, товариші!

Дехто з гурту. Трястя на вас, трястя.

Колтун, як предсідник зборів, розсівся за столом, решта начальства сідає поки

що в перших лавках на залі. Селяни, парубки, дівчата також примощуються, де хто може, хто на лаві, хто на підвіконні, хто на порозі, а хто під стіною. Дехто зразу укладається спати. Чоловіки розпитують за тютюном, за паперцями, прикурюють один в одного, зрезигновані, байдужі.

Колтун (кашлянув). Кхм!.. Товариші!.. Як би то мовити... Ну, зійшли-сьмо ся тут нинька, як звичайно, на той мітик, дай ми на то, та й треба б нам си вибрати якусь президію, так чи ні? (Дивиться запитливо на Пейсатого).

Пейсатий (киває головою). Давай, давай. Колтун. Ага, давай...

Колтун. Ну, як давай, то давай, дай ми на то... Ну... Слово для президії... те!.. Тьфу!.. Як його там... Пропозицію для слова... ні, не так!.. (До агітатора). Федьку! А відчитай там з тої карточки, що тобі пан товариш Пейсатий написали!

Агітатор (пропихається наперед). Товариші! Наступило пропозиція обрати президію нашого зібрання в такому якості. Перше — Колтун Григорій Гаврилович, голова сільради. (Плеще в долоні).

Колтун. То це ніби я. (Теж плеще в долоні, на залі гамір, сміх).

Агітатор. Друге: Пейсатий Іцко Мойсейович, секретар райкому партії! (Плеще з усеї сили в долоні, на залі знову гамір). Третє: Свиненко Тарас Ігнатович, начальник рай... рай... рай... (Зацокався).

Свиненко. Райземвідділу.

Агітатор. ...Земвідділу (Плеще в долоні). Відтак — Пиріг Іван Микитович, голова колгоспу ім. Сталіна, то є раз. Цебричок Параска Процевна, заслужена свинарка колгоспу "Даремний труд", то є два. І накінець Байстриук Семен Павлович, колишній батрак, а тепер комсомолець...

Байстриук (проснувся, схопився з лави і кричить на все горло). Гур-ра!

Пейсатий (смикає його за полу). Ну, што за безобразіє?! Садись!

Байстриук (слухняно сідає). Пожалуста, пожалуста.

Колтун. Ну, то вже всі-сте чули, яка має бути тота президія?.. Чули? Ну, хто за тим, хай підійме руку. (На залі ніхто не підіймає руки). Одноголосно. Ну, а тепер прошу товаришів на градус, дай ми на то.

Члени президії підводяться і повагом крокують на поміст. Байстриука, що ледве тиняється і плентає ногами, піддержують Пейсатий і Свиненко.

Пейсатий (поштовхує Колтуна). Тепер давай почесну.

Колтун. Га?

Пейсатий (тицьнув пальцем на стіну). Нада іщо почесну президію, понял?

Колтун. Ага! А мені якби заорало. А, певно, що понял. (До людей). Отож, товариші, не сталося на тому, що-смо си вибрали одну пропозицію, але треба ще вибрати другу, гонорову. То я маю таку пропозицію, щоб до тої гонорової пропозиції вибрати таких товаришів (перераховує за чергою на пальцях всі портрети, які висять на стіні). Товариш Ленін... Товариш Молоток... Товариш Хрушик... Товариш... Товариш... (До Пейсатого). Ну, як його звати, того найстаршого від НКВД?

Пейсатий. Товариш Берія. Скорей, скорей!..

Колтун. Ага, Товариш Берія, скорей, скорей.

Свиненко *(дає знаки людям, щоб плескали)*. Давайте, давайте, отак, отак.

Колтун. Що, не плещуть? Ну, пождіть, ви мені! Всіх повиганяю завтра на шарварок, дай ми на то.

Пейсатий. Без розгаворов, Григорій Гаврилович. Коньчай ето дело.

Колтун. Коньчаю, коньчаю, аякже. *(Відкашлює)*. Кхм!.. А за почесну голову наших зборів я маю пропозицію вибрати нашого батька... нашого тата... нашого брата...

Пейсатий *(штовхає Байстриюка, що хропе, схиливши голову на стіл)*. Не спи, ти, сукін син.

Байстриюк *(схопився, спросоння)*. Урра!

Колтун. Хай живе наш батько Сталін!

Агітатор *(бігає поміж людьми)*. Оплески! Бійтеся Бога, давайте оплески! Всі встають, всі встають!

Голоси з президії. Урра!

В залі великий гармидер і метушня, люди поштовхуються і ліниво встають, дехто спереду плеще, позаду чути сміх і хіхикання.

Селянин *(що задрімав біля печі)*. Що? Вже по всьому?

Парубок. Спіть, спіть, татуню. Тепер щойно був Великий Вхід.

Пейсатий *(до Колтуна)*. Січас я попрошу слово.

Колтун. Аво! Або я вам бороню, дай ми на то!..

Пейсатий. Ех, ти, дурак, понімаєш!.. Ти пред'яви: слово для доповіді предоставляється товаришу Пейсатому! Вот!

Колтун. Ага. Слово для проповіді приставляється товаришу Пейсатому. Вот, дай ми на то.

Пейсатий *(встає, обтягає гімнастюрку, запихає руки в кишені штанів)*. Товарищі! Непереможная красная армія асвабаділа народи Западной Укгаїни і Западной Белогусії от панського іґа. Вот. Наш укгаїнський нагод об'єднілсь січас в єдиную сем'ю, он ідьоть плечо в плечо з великим русскім нагодом, со всема нагодамі великаво Совецкаво Союза к вершінам людского щастія, к комунізму. Вот. Но ето іщо не всьо, товарищі. Канешно. Товаріщ Сталін сказав: "Нам надо догнать і перегнать капіталістічіскіє страни!" Вот. У нас ещо осталісь враги народа, усякії, понімаєте, буржуазнії націоналісти, петлюровци, бандіти, ґерманскії шпіони. Вот. Ми етіх ґадов сотрийом з ліца землі! Ми їх усех унічтожим! Ми їх усех... *(Давиться їддю і власними словами)*.

Колтун. До Казахстану.

Пейсатий. Вот правильно! Ми не іспугаємсь нікакого врага. Товариш Ворошилов сказав: "Будем бить любого врага на його власній теріторії!"

Байстриюк *(раптом прокинувшись)*. Урра!

Колтун. О, видиш. Тепер ти в сам раз добре трапив.

Байстриюк *(збентежений, сідає)*. Пожалуста, пожалуста.

На залі гамір, сміх.

Свиненко. Тепер я заберу слово.

Колтун. Слово для проповіді має товариш Свиненко. Прошу, товаришу.

Свиненко (*втирає в "традиційний спосіб" ніс рукавом*). Товариші! Під мудрим керівництвом радянського, так сказати, уряду, комуністичної партії і товариша Сталіна особисто, да, і товариша Сталіна особисто, щасливий рядянський народ іде до вершин осяйного щастя, до комунізму. Да, до комунізму. Колгоспники Радянського, та ска-ать, Союзу після сталінських п'ятирічок добиваються рясних сталінських врожаїв. Так, сталінських врожаїв. Колгоспники живуть заможнo, багато, культурно і весело. Да, культурно і весело. Колгоспні лани колосяться золотою сталінською пшеницею! Колгоспні, та ска-ать, комори — повні сталінського хліба!

В залі дехто значуче покашлює. Притишений сміх.

Пейсатий (*схопився з крісла*). Кто смейотся?

Колтун. Ну? Кому там так весело?

В залі знов настає тиша.

Свиненко. Да. Так значить — в колгоспі щасливая жизнь. Да, щасливая жизнь. Про це турбується повсякденно наша партія, радянський уряд і товариш Сталін особисто. Да, і товариш Сталін особисто. Вот сьогодні приїхали з екскурсії по Україні ваші, та ска-ать, люди, колгоспники, вони бачили на власні очі ті великі досягнення, яких добився щасливий радянський народ під мудрим керівництвом партії Леніна-Сталіна. Да, Леніна і Сталіна. Вони бачили це культурне, заможне і щасливе життя, яким живуть ваші брати вже 23-й год під ясным, та ска-ать, сонцем Сталінської конституції. Сейчас вони поділяться з вами своїми вражіннями, розкажуть вам, що вони бачили, щоб ви наочно від них переконались, яке це незмірне щастя спільно, та ска-ать, жити і спільно роботати в щасливій колгоспній сім'ї. Да, в колгоспній сім'ї. Хай живе великий радянський народ! Хай живе славна комуністична партія большевиків! Хай живе нам наше сонце, наше світло, наше життя, наша надія, наш ясний день, наш рідний батько, друг і учитель, вождь трудящих всього світу, геній людства, мудрий Ййосиф Віссаріонович Сталін! Урра!

Агітатор (*метушиться поміж людьми*). Оплески! Оплески! Всім вставати! Всім вставати!

В залі знову метушня, оплески й оклики "ура!"

Колтун. Хай живе наш батько Сталін!

1-й селянин (*тихо*). Та най жиє, най го шляк трафить.

2-й селянин. Най жере, най, най уже раз нажереться, то, може, го скоріше розтріскає.

Селянка. Гай, татунцю небесний, і ти собі сидиш там, угорі, і на те все дивишся і нічого не кажеш!..

Пейсатий (*до Пирога*). Ну, старічок, сейчас твайо виступленіє.

Пиріг. Га? Як кажете?

Свиненко. Тепер ваша очередь говорити.

Пиріг. Ой, так, так. Всюди та очередь. Гм! А що ж я буду говорити?

Свиненко. А ми ж вам, та ска-ать, на бумажці все точно списали.

Пиріг (*б'єруками по полах*). На бумажці... От тобі і на! А я в тоту бумажку оце щойно скрутив решту махорки і скупив...

Пейсатий. Ех, дурак ти, дурак! Какой же ти дурак, поміваєш.

Пиріг. От тобі і на! Дурак... А нащо ж ви такого дурака всюденінька возили і за нього платили?

Пейсатий. Ну, нічево. Будеш говорити, що у нас всього много, поміваєш? І що всьо харашо. Понял?

Пиріг. От тобі й на! А чому ж би не понял?..

Пейсатий. Ну, вот. Так давай.

Пиріг (*нерішуче виступає наперед*). Слава Ісусу Христу!

Голос з залі. Слава навіки.

Пиріг. Га, що ж. Як уже на таке пішло, то я скажу: там всього много і всьо харашо.

Голос з залі. Де?

Пиріг. От тобі й на! Як то — де? Та же в Росії. Там, де нас возили. Ти собі гадаєш один з другим, що там люди ходять голі-босі?.. Неправда. Що рихт, то рихт. Що босі ходять, того не перечу, але так — цілком голого я там нікого не бачив.

Пейсатий. Іван Никитовіч! Ізвініть... А в Києві ви були?

Пиріг. От тобі й на! Конечно, що був.

Свиненко. І що ж ви там, та ска-ать, бачили?

Пиріг. Та що? Завезли нас до одної церкви, а там жид гейби за старшого брата, гейби за паламаря...

Пейсатий. Што таке? Какой — "жид"?!

Пиріг. Вибачайте: єврей, єврей.

Пейсатий. Ну, вот.

Пиріг. Отож, кажу, завезли нас до одної церкви, а той єврей, що то, ніби, за старшого брата, ніби — за паламаря, що то нас всюди впроваджував, каже, що тут — мазей. А я сам бачу, що бреше, що то церква — не мазей, бо ж християнин — не кальвін, розуміє річ. Клякнув я собі отак коло одного віттаря, та не встиг ще змовити "Помилуй м'я, Боже, по ялиці милости твоєї...", як тут кажуть: вставай!..

Пейсатий. Довольно, довольно!.. А скажіте — вот город етот самий вам понравілся?

Пиріг. От тобі й на! Конечно.

Свиненко. А вулиці які в Києві, хороші?

Пиріг. Ну, вулиці широкі, що рихт, то рихт. Там вам такою, скажім, вулицею чотири танки поруч себе їдуть, а краями то ще є місце, куди жиди спацирують...

Пейсатий. Што ви?... Какіє — жиди?!

Пиріг. Вибачайте: євреї, євреї.

Пейсатий. Ну, вот. А скажіте, Іван Никитовіч, сільная і могучая наша красна армія, што лі?

Пиріг. Ум!.. Що могуча, то могуча. Та то така мощна армія! Її ніхто в світі не

зачіпить.

Пейсатий. А якби враг напав на наш Совецький Союз...

Пиріг. Товаришу! Не нападе! Присяй Богу — не нападе!

Пейсатий. А чому?

Пиріг. А тому, що боїться. Та то така армія, що ну!

Пейсатий. Вот харашо, Іван Никитовіч. Продолжай.

Пиріг. Ви собі, може, гадаєте, що по колгоспах люди гинуть з голоду? Неправда, людоньки, неправда. Може, колись і гинули, а тепер вже не гинуть. В колгоспі всього доволі і все харашо.

1-й селянин. А хліб в колгоспі ви виділи?

Пиріг. Видів!

2-й селянин. А бараболю?

Пиріг. Видів!

Парубок. А Єрусалим?

Пиріг. Видів!.. Люди, там все є, що хочете.

Парубок. А комбайни яйця несуть?

Пиріг. Несуть!

Селянин. А шкіру на чоботи з чого деруть — з тракторів?

Пиріг. З тракторів!

На залі гамір, сміх.

Пейсатий (*вдарив кулаком об стіл*). Тіше! Што за безобразіє?

Пиріг (*також сердиться*). Тихо! Що то є? Ти собі гадаєш один з другим, що це так во просто... Та там всьо техніка робить. Там кожний господар опріч тої ворнарії, що дістає за трудовні, має одну свиню, одну вівцю, одну курку...

Свиненко. Курей має побільше, Іван Микитович, побільше.

Пиріг. Конечно. Курей мають декуди і по дві. А яке там збіженько росте! На три метри! А з пшениці хлопа не видно!

Голос. Ну, певно, як вивезли на Сибір, то не видно.

Пиріг. А коноплі, то там ростуть на яких сім метрів. То баби їх аж в Чорному морі мочать, бо в саджавку не влазяться. (*В залі сміх*). А тут ось я собі шпиціяльно взяв з одного колгоспу в жменю трохи зерна, щоб вам показати, що то значить техніка.

Голос. А чому ти свині не взяв?

Пиріг. Е, ба!.. (*Іде поміж людьми і показує всім зерно на долоні*).

Пейсатий (*до Параньки*). Січас твоя очередь, Параскевія Процевна.

Параня. Хі-хі-хі!

Свиненко. Знаєте, що вам нада говорити?

Параня. Хі-хі!.. Що наше тепер зверха...

Пейсатий. Правильно. (*До Байстрюка, що далі куняє над столом*). А ти, маладой чалавек, знаєш, што тобі нада сказати?

Байстрюк (*схопився на рівні ноги*). Урра!

Пейсатий. Вот і харашо.

Свиненко. Нет, товариш Пейсатий, я думаю, що воно слішком мало. Етих обоїх (показує на Параньку і на Байстрюка) треба взяти на сторону і зделать їм ішо малінькую консультацію.

Пейсатий (встає). Правильно. Ну, пайдьомте, Параскевія Процевна, зделаем вам малінькую консультацію.

Параня (заслонилаь рукавом). Хі-хі-хі!.. Я ся встидаю!..

Колтун. Та, ти дурна дівче, чого тобі соромитись, дай ми на то? Товариші — люди партейні, своє діло знають. Вони як тобі зделают комасацію, то ти співатимеш, гей з книжки.

Пейсатий. Ну, пайдьомте, пайдьомте!

Пейсатий і Свиненко беруть під руки Байстрюка, встає Колтун, Параня, і всі п'ятеро під посмішки і приповідання залі йдуть до шкільної канцелярії.

ЯВА 4

Люди тісним колом обступили Пирого.

Парубок. То ви, дядьку, наймились у рабіна діти колисати?

Пиріг. Свят, свят, свят!.. Та які діти?

Парубок. А от як брешете по-стахановськи! Виробляєте норму на 100 процент.

Пиріг. Ой, людоньки, які ж бо ви! А якби так над тобою стали два злі духи, один з одного боку, а другий з другого, то ти що зробив би?.. А нинька кождому життя миле.

1-й селянин. А як то було з тою свинею?.. Правда воно, що кожний колгоспник має свиню?..

Пиріг. Ой, та яка там свиня!.. Підсвинок, підсвинок, та й то паршивий.

2-й селянин. То як же воно? Кождий колгоспник має паршивого підсвинка, чи як?

Пиріг. От тобі й на! Та де має! Чорта пухлого має, болячку має, кольку в боці має — не підсвинка. Що ж то я не бачив? На цілий колгосп був раптом один підсвинок і то паршивий, о!

1-й селянин. І що ж вони з тим підсвинком робили?

Пиріг. От тобі і на! А що мали робити? Переганяли з кучі до кучі, від одного двору до другого, щоб виглядало, що у кожного є свиня.

Голос. От техніка!

Пиріг (довіриливо). А тої пшениці то я з дому набрав у пригорщу, з власного засіка, бо ж ніби треба щось показати...

Парубок. Ну, а та красна армія направду така мощна, як ви її вихвалювали?

Пиріг. От тобі й на! А ви самі хіба не бачили її, коли вона нас визволяла? Ет — могучая безонучая. То правда — мають того желіза, тих танків до хороби і трохи, але якби так німець надлетів та натеремкотів... (В тій хвилині відчиняються двері з канцелярії; Пиріг миттю вискакує на поміст і репетує). Най жие красна армія! Най жие наш Ярданський Союз!..

ЯВА 5

Входять: Колтун, Параня, Свиненко і Пейсатий, ведучи під руки Байстрюка.

Байстрюк (*підспівує*). "Три танкісти, всі три хочуть їсти..."

Пейсатий. Тіше! Што за безобразіє?

Байстрюк. Бе... бе... безобразіє?..

Свиненко. Товариш Байстрюк! Тільки культурно, культурно.

Байстрюк. Ку... ку... культурно?...

Свиненко. Да, да.

Байстрюк. Да, да?... Ага!... (*Деклямує*).

Да, да, да, харашо,

Їсти, пити нема що.

Ні корови, ні свині,

Тільки Сталін на стіні...

Пейсатий (*лютий*). Малчі, ти, сукін син, а то я тебе січас у допр!

Байстрюк (*наляканий, сідає*). По... пожалуста, пожалуста.

Свиненко (*до людей*). Товариші. От зараз ви заслухаєте, та ска-ать, виступ Параскевії Процевни Цебричок. Хто ж така Параскевія Процевна Цебричок? Да. Хто ж така Параскевія Процевна Цебричок! Про це ви, та ска-ать, всі знаєте, про це знає ціла наша країна, увесь Радянський Союз. Да, увесь Радянський Союз. Колишня батрачка і наймичка, а зараз — знатна людина Радянського, та ска-ать, Союзу, заслужена свинарка колгоспу "Даремний труд", ударниця і кандидат на всесоюзну сільськогосподарську виставку в Москві. Будь ласка, Параскевія Процевна.

Колтун. Слово для проповіді надається товаришці Цебричок, дай ми на то. Ну, Паранька, починай.

Параня. Хі-хі-хі!.. Ова!.. А нам що?.. Нам тепер добре. Та нам тепер так добре! Хі-хі-хі!.. Ви собі гадали, що ваше все буде зверха? А коли ні! А коли ні?.. А тепер наше зверха... Та нам тепер так добре! Червона армія визволила всіх жінок з-під панів і поміщиків, і тепер всі про нас дбають, і Ленін про нас дбає, і Сталін про нас дбає, тепер ми маємо рівне право з чоловіками, а особливо жінки!

Пейсатий. Вот, правильно.

Параня. Хі-хі-хі!.. Ова!.. А ви собі гадаєте, що до церкви конче ходити? Не конче. А ви гадаєте, що єгомость в церкві всю правду кажуть? А коли ні, а коли ні!.. Вони тільки так говорять, бо вони за це гроші беруть. А нам тепер так добре, так добре, за нас дбає червона партія, і Ленін за нас дбає, і Сталін за нас дбає, бо ми маємо рівне право з чоловіками, а особливо ми, жінки. Най жиє червоний Сталін!

Агітатор (*метушиться поміж людьми*). Рясні оплески, рясні оплески!

В залі гамір, сміх.

Селянка. Гей, гей, татунцю небесний!.. І ти сидиш там угорі, і на те все дивишся, і нічого не кажеш?

Селянин. Ех, ти, ударниця!.. Вдарив би я тобі, але по 25 на кождую половицю, щоб

знала, як Господа Бога за ноги лапати.

Селянка. Та ти, опуде, а тю на твою голову, чи ти Бога не боїшся, чи сорому перед людьми не маєш? І що ти з себе за чудовище зробила? А нащо ти цю червону ярмурку на кудли затягнула?

Парубок. Це, тіточко, на те, щоб і воші мали свій "Червоний куток".

Пейсатий. Тіше! Што за безобразіє!

Колтун. Ну! Буде там тихо, чи ні?

Свиненко. Товариші! От зараз ви заслухаєте, та ска-ать, виступ товариша Байстрюка. Да, товариша Байстрюка. Хто був колись товариш Байстрюк — про це всі знають.

Хтось із залі. Злодій та й пияк.

Свиненко. Да, точно. Батрак. Наймит, та ска-ать. Не було в нього змалечку ні батька, ні неньки, він остався круглим сиротою. Да, круглим сиротою. Куркуль, в якого він відтак найнявся на роботу, люто знущався з нього, висотував з нього усі жили, наживався, та ска-ать, його працею, немилосердно експлуатував його...

Байстрюк (розплакався). У-гу-гу-гу!..

Свиненко. От, бачите, товариші, отак страждала ця людина за панської Польщі. Да, за панської Польщі. А от зараз — товариш Байстрюк знатна людина нашої країни, робітник-стахановець, член Ленінсько-сталінського, та ска-ать, комсомола, кандидат на всесоюзну сільськогосподарську виставку в Москві. Да, на виставку в Москві. Про товариша Байстрюка знає сьогодні вся країна, увесь Рядянський Союз. Будь ласка, товариш Байстрюк.

Колтун. Слово для проповіді має товариш Байстрюк, дай ми на то. (*Штовхає Байстрюка*). Ну, ти, не спи!

Байстрюк. Га?

Свиненко. Тільки серйозно, товариш Байстрюк, серйозно.

Байстрюк. Сер... сер... серйозно?..

Свиненко. Да, да.

Байстрюк. Да, да?

Пейсатий (визвірився на нього). Ну! гаварі!

Байстрюк (наляканий). Пожалуста, пожалуста... (*Встає, коливаючись на всі боки, прибирає поважний вигляд, надумується і нагло, серед німої тиші в залі — кричить*): Урра!!

В залі метушня, гамір, регіт. Пейсатий і Свиненко, люті та сердиті, кидають Байстрюкові роздратовані, ненависні погляди.

Колтун (до Байстрюка). Кхм... Ну, то ти, Сеньку, вже все сказав, що мав сказати?

Байстрюк (сідає). Пожалуста, пожалуста.

Колтун. Га, як пожалуста, то пожалуста, дай ми на то. То тепер, люденькове, може, в когось будуть якісь, як той казав, запитання?

Пейсатий. Запитань в нікого нет, товарищі?

Свиненко. Давайте, товариші, давайте.

1-й селянин. Ой, Боже, що це за люди!.. Усе їм давай: давай вперед, давай назад, давай контингент, давай поставку, давай хліб, давай м'ясо, давай, давай і давай, і кінця тому не видно.

2-й селянин. Ой, та вже даємо, аж нас давачка болить, і не помагає.

Пейсатий. Ну, как? Всьо ясно, товарищі?

Голос. Ох, ясно, ясно, аж в очах темніє.

Пиріг (*пригадав собі щось після довгої надуми*). Маю!

Пейсатий. Што таке?

Пиріг. Пригадав! Далебі, пригадав!.. От тобі й на. Про все я вам сказав, людоньки, як собі того товариші бажали, і про танки, і про свині, і про кури, а от про калічество — зовсім забув!

Пейсатий. Какое там калічество?

Пиріг. От тобі й на! Оце ж я зараз все документно розтолкую. (*Висувається наперед*). Отож і кажу, людоньки: про все я вам розповідав, як годиться, і про танки, і про свині, і про кури, а от про худобу — зовсім призабув!

Свиненко. Давай, давай.

Пиріг. Ну, не буду я казати так, чи сяк, але що рихт, то рихт. На свої власні очі, то я тої худобоньки багато не видів, але в одному колгоспі, то нам говорили, що в них худоба — велике калічество!

В залі вибухає регіт.

Пейсатий. Тіше! Што за безобразіє?

Свиненко. Товариші! Нада себе культурно вести.

Колтун. Буде там спокій, чи не буде, дай ми на то?

Агітатор (*просить, молить*). Бійтеся Бога, що ви робите, люди!!

Регіт не вгаває.

Пейсатий (*піниться*). Малчать!

Колтун і агітатор кидаються поміж людей, пробують їх уговкати, та все дарма, народ далі регоче.

Пейсатий (*лютує*). Малчать, сволочі! Што ето значіт? Контрреволюція! Я вас усех скажу арестувати! Я вас усех в Енкаведе! Вон! Вон!

Люди юрбою кидаються до дверей, висипаються на двір.

Селянин (*що заснув був біля печі*). Що? Вже кінець? Ну, слава ж тобі, Господи!.. (*Вибігає останній з кляси*).

ЯВА 6

Пейсатий (*бігає по клясі, скаженіє*). Сволочі! Бандіти! Петлюровци! Націоналісти! Я їх усех в Енкаведе! Я їх усех разстрелять скажу!

Колтун. Ой, товаришу Пейсатий, та ви заспокійтесь, ради Бога. Тут люди невинні, дай ми на то. Вони язика не розуміють.

Пейсатий. Што таке? Што ви гаваріте?

Колтун. Невинні, товариш Іцко Мойсеевич, присяй Богу, невинні. Темний народ, руського языка не понимає. Оцему старому дурневі (*показує на Пирого*) вимовилось "калічество", а вони не зрозуміли, дай ми на то, та й подумали, що в колгоспах вся худоба покалічена і почали реготатися здуру.

Пиріг (*б'є руками об поли*). От тобі й на!..

Свиненко. От воно що!

Колтун. Я ж кажу: темний народ, языка не понимає, дай ми на то. Через одно отаке коструbate слово — цілий мітинг чорти взяли.

ЯВА 7

Парубок (*вбігає знадвору до кляси*). Гей, люди, слухайте: до кооперативи привезли мило!!

Оклики на селі. Мило! Мило привезли!!

Решта людей і ціла президія (Колтун, Поперечний, Іван Пиріг, Параня Цебричок і Байстрюк — крім Пейсатого і Свиненка) кидаються стрімголов до дверей і одне наперед одного вибігають на двір.

ЯВА 8

Пейсатий і Свиненко самі.

Пейсатий (*вхопився за голову*). Боже ти мой! Што за культура! Што за культура!?..

ЗАВІСА

Примітка

Текст представлено за виданням: Керницький Іван. Мітинг. — Львів, Українське видавництво, 1942 р.